

დიდება
ქართველ ერს

დიდება თავისუფლებას!

ჩვენი
დროშა

NOTRE DRAPEAU

საზღაპარო - შოპი მოსკოვი

საზღაპარო სპ. სოც.-დემ. პარტიის საზღაპარო-გაგანთელ ბიუროსი.

Organe du Bureau à l'Étranger du parti Social-démocrate de Géorgie.

საკვირეო

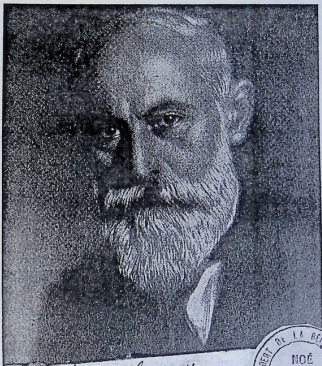
19

საგზისგზ

24

ჩვენი ღრმის ეხ ნომერი ეძღვნება, ნიშნად პატივისცემისა, აღფაცვებისა, ფრუიადისა და ხსოვნისა, საქართველოს განთავისუფლებისათვის დაღუპულ განაწამებ მეზრძოლ გამირთა ხსოვნას. ეროვნული აჯანყების 63 წლის თავზედ კიდეც და კიდეც უნდა დავიფიფოთ, რომ ერთგული დავრჩებით იმ იდეალისა, რომელიც მათ ხწამდათ და ერთგული ვიქნებით ჩვენი სათაყვანო სამშობლოსი, რომლის განთავისუფლებას მათ შეაპკურეს ქართული სიხხლი.

Noe Jordania

1868-1953.

საქართველოს ე. მ. ბ. არქივი

ფოტო-დოკუმენტი

გავიდა ერთი წელი. წელი ბრძოლის და თავის დადების, სიცოცხლის და სიკვდილის.

შარშან აღსდგა ქართველი ხალხი მტარვალთა წინააღმდეგ. მან ამართა დროშა თავისუფლების. სამყვაროვანი ალაშით. შეგუებულნი გრძნობა ერისა ვადმოფრთხილდა. წყურვილი აღდგომისა იარაღით გამოიხატა. დაკრიული არწივი შემოტრიალდა. ჩამოყრილი ფრთები მაგრათ გაშალა. მოხდა საქმე დიდებული. ქვეყნათ გაისმა ერის ქაილი. კეთილი ეყვითა ბოროტებას. ბოროტმა მიმართა შურისძიებას.

მოხდა საქმე საშინელი: ხელისუფლება გააფთრებული მუსრს ავლებს ციხეში გამოწყვდევულ ტყვეთ. ქენაში მოსიარულე უდანაშაულო ხალხს. ქალთ. ბავშვთ. მოხუკთ. დაუნდობლათ. განურჩევლათ. დადგა უმანკოთა სისხლის გუბეები და შიგ შეკურდენ ბოლშევიკები.

და აღეს. ჩვენ ედღესასწაულობთ ერის გამოფხისლებას. ვგლოვობთ დაღუპულთა სამარეებს.

29 აგვისტო-ეს სიხარულის და უმუნვის დღეა. სიცოცხლის და სიკვდილის პაემანია. ამჟამა ბრძოლა და მუხანათური პასუხი. რაინდული შეტევა და ლაჩრული თავდასხმა. კელტურა და ბარბაროსობა, ორი ქვეყანა. ორი სათავე დღეს შეიტაკა. პირველი ჩვენსა. ქართველი ვმირისა. მოწინავე კაცობრიობისა: მეოვე შათია. ჯოჯობეთის მოციქულების. ბნელეთის ქურუმების. ის არის ქართული ხალხური. კაცობრიული. ეს კი ელური. უცხო. მოღალატური. გამარჯვებულნი უღიბსნი შვილნი და განაწამები მოშობელი დედა. ბოლშევიკები და ქართველობა—მათ შორის ხიდი ჩატყვილია და მით იარაღი მტარვალთა მოსპობის გამოუყვდილია.

შარშან წარეცნ საუკეთესო მამულისშეილნი. ბრძოლაში გაწრთენილნი და გამოკვეთილნი. ბოროტმა სძლია კეთილსა. შარა არსება მისი შაკლეა. დამარცხებულნი უკვდავნი არიან: სიკვდილი სიკვდილის დამორგუნველი და მკვერთით აღმდევნელია. დანთხეული წმიდა სისხლი. დახნული წმიდა ძვლები. დანთებული ლამპარია. მანააგობელი ვარსკვლავია. რომლის ირგვლივ ქართველი ხალხი თავმოყრილია. ის ჩვენ გვაჯალღებს. ის ჩვენ გვიწოდებს მოქმედებისაკენ. ერის სვინდისი არ მოსიყენებს. სანამ ეს ანდრძი არ შესრულდება. ცრემლთა დღვარი არ შესრება. სანამ მკვლელნი არ დისიჯებიან.

ერი უკვდავია. მას ვერ მოსპობენ მოძალადენი. ის აღსდგება და მასთან ერთათ აღსდგებიან მისთვის თავდადებულნი. მისთვის სამსხვერპლოზე მიტანილნი. საქართველოს მხის ამოსვლა იქნება იმავე დროს მტარვალთა მხის დაბნელება, მათი ფართაშობის დაბოლოება. ქართველის ზურგზე გადაიარეს მრავალმა ურდოებმა. უყანასკნელათ მოსკოვის ურდომ. ამით დასრულდება მისი ისტორიული გაწამება და ბოლი სული დღეს ტყვეთ ქმნილი კელავ მოიპოვებს თავისუფლებას.

ამ შემომისათვის დაიბოცენ ჩვენი ამხანაგები. ამ იდეალს მტლათ დაედვენ ჩვენი საეყარული მეგობრები. ჩვენ ვაგვეყანა დროთა ბრუნვამ. გზა. მათ შიერ განელილი. ჩვენ შიერ გასაჯლელია. დროშა. მათ შიერ ვადმოკემული. ჩვენ შიერ მისატანია.

საქართველოს სოც.-დემოკრატია შეასრულებს თავის მოვალეობას. მოვალეობას პოლიტიკურს. ამხანაგურს და მეგობრულს. ის აცას თავის საფარაჯოზე და ერის მოუწოდებს: ქართველო კაცო. არ დაივიწყო წმიდა საფლავი...

ეროვნულ ამბიებების გმირთა დაუვიწყარი თარიღია.

---...---

საქართველოს განთავისუფლებისათვის, მებრძოლ ჩვენმა ღიღმა, სახელმწიფო წინაპრებმა, პრეზიდენტ ნოე ჟორდანიას მეთაურობით შეანგრიეს რუსთა მეფის ერთა ციხის მძიმე ნესტოანი კვლავი და ამოგლიჯეს 117 წლის განმავლობაში იმპერიის ხეულშიძალით ჩაქსოვილი ჩვენი განაწამები ვაჟარა საქრისციანო საქართველო და განახორციელეს ღიღი ილიას მოხევის ხიფყვები "ჩვენი თავი ჩვენვე უნდა გვეკუთვნოდესო"

1918 წელს 26 მაისს აღსდგა საქართველო, ერთი მთლიანი და განუყოფელი, რომლის მსგავსს მოვლენას აღარ ქონია აღგილი ღიღი თამარის შემდეგ.

ქართველი ხალხის თავისუფალ არჩევნებით უფლება მოხილნდობით აღჭურვილ მესვეურებმა აღუდგინეს ეროვნული საფუძველი ჩვენ ქვეყანას, ახალი გზა გაუკაფეს მას, ქართული მიწის მადლით დააპურეს და ქართული ეროვნული შეგნებით ააყდერეს.

ეს ახალი ხანა იყო მეთაურთა პოლიციურ-სახელმწიფოებრივი ხიმწიფის გენიის ნაყოფი, რომელიც ნიჭიერათ, ხიფრთხილთ, აუჩქარებლათ წინ უძღოდა ერის ზე-აღსვლას მშვიდობიანობის გზით უკეთეს მერმისისათვის. მხოლოდ ხამი წელი დახცაღდა საქართველოს დამოუკიდებლათ არსებობა. ომის გამოუცხადებლათ ხუთი მხრიდან, მუხანათურად თავს დაგვეხსა საბჭოთა რუსეთი და ხუთი კვირის უთანახრო ბრძოლების შედეგ დაგვა-

მარცხა და დაგვიპყრო.

საქართველოს დაპყრობა ხაბ. რუსეთის მიერ ბურჟუაზიის ჩამოწვა ჩვენ ქვეყანაში, იგი ეძლეოდა ბრძოლებით და შურიგებლობით აღინიშნებოდა, დამპყრობელ ხალხთა წინააღმდეგ, რადგან მათ გააუქმეს საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრივი არსებობა, მოგვყავნეს თავის უფლება და მთელ ერს რუსიის ხიმშით სიჩუმის ხარქველი დაადევს და კვლავ ძალით ჩააწინეს ჩვენი პაფარა სამშობლო წითელი იმპერიის უცხო სხეულში.

ქართველი ერი დაპყრობამ. კი არ დაპყრო და დააქუცმაცა არამედ უფრო შეაკავშირა და ერის განთავისუფლება საერთო რწმუნებად შეიქმნა, ერის გულში ვერ ჩააქრეს ის მამულიშვილური ცეცხლი, რომელიც მუდმივად გიზგიზო გლა მახშიდ, განახლდა ბებური თესლი ქართული გმირობისა და მოგვება აგვისტო. აღსდგენ იარაღით ხელში შვილნი ხრულიად საქა-ხი... იმ ხაოცნებო აგვისტოში დამპყრობელთა წინააღმდეგ და გვაჩვენეს განუყოფელი გზნება სახწაულებრივ გამბედაობის, როგორც ცეცხლოვანი ღრაკონი, და იქვე მონიშნულად მუდამ ქართული პაფრიოციზმისა, და გახდენ შერავანდით მოხილი გმირები ჩვენი ღროისა, რადგან მათ გააკეთეს ის დიდი ეროვნული საქმე, რომელიც ჩვენ მოხწრებაში

არავის არ გაუკეთებია და დაიმხახურეს საქართველოს შვილთა საამის-ყო უკვლავების სახელი.

ისინი მოგვევლინენ უშიშარ რაინდების სახით ვით ახალი რქა-ნაყარი ეენახი, რომელიც მოხკოვმა ღროებით კვირჭში გაგვიხმო, ათახობით უღუთით გვიწამეს სამშობლოს განთავისუფლებისათვის მებრძოლნი, მაგრამ ვერ

გახეხებს, ვერც დააჩოქებს, იხინი მოჰვლეს და მათი წმინდა სიხსლით დაფერილი ხუნდები დაადევს მთელ ერს. აგვისტოს ეროვნული აჯანყება საქართველოს თავისუფლების აღსადგენ სინონიმათ იქნა და განაწამებ გამირთა გოლიათობა სამუდამოთ ხარჩულად დაედვა. ჩვენ მრავალ შანჯულ ერის იხსორიას.

აჯანყებულ გამირთა ხულიერი მშვენება აფყვავებს ყველა ქართველს, მათი სიხსლია და ხორცის მქონებელთ. თანამედროვეთა უვალ წინ მულამ დაუვიწყარია მათი წმინდა დაკარგული სამარეები და ჩვენ სიამაყით მკვეთრათ ვაცხადებთ, რომ თქვენ ჩვენი ერის გულშიდ ხართ ვით ჩაუქრობელი მანათლებელი ღამჰარი და ხაოცრება მამული-ხათვის რაინდული თავგაწირვის, თქვენ გახლით უძლეველ და დიდებულ მოძღვრად თქვენ ხულიერ თვისებათა მეშვეობა დრუთათვის ე. ი. მთლიანად მთელ ქართველ ერისათვის. კვები, რომ ჭაღს მოხვდება, ნაჰერწვადი გავარდება, თქვენი სახელები მიმზიდველ ნაწრთომ კვებად გარდიქმნენ და მისი მიზიდულობის ცხოველი ნაჰერწვადი დიდ ხანძრის აღს აანთებს, რომელიც ჩაანგრევს და დააქცევს ძალადობაზე აგებულ მოხკოვის წითელ იმპერიას, და ერები განთავისუფლდებიან.

მაშინ მხოლოდ მაშინ თქვენ საყვარელ სამშობლოს მკვიდრთა სიხარულის სიმღერა და ყრიაჰული თქვენ ხალიდებლათ თქვენამდის ამოწვდება და თქვენც იქნებით ქართველ ხალხთა ნ ერთად განთავისუფლებულ ერის ამ დიად ზეიმშიდ. დიდება და საუკუნო ხსენება თქვენ სახელებს დიდება და გამარჯვება ქართველ ერს.

---.---

დ. შალავა.

ა გ ვ ი ს უ ო .

-- ... --

ძვირფას მამის ხსოვნას, რომელიც ბოლშევიკებმა 1937 წელს მოკლეს ციმბირის ერთ-ერთ კონცენტრაციულ ლაგერში.

ქართული ერის იხლოებაში აჯანყების მაგალითები ხშირია, უფრო მეტად გარეშე მფრების წინააღმდეგ მიმართული, სოციალურ ხახიათის აჯანყებებს შედარებით მცირე აღგილი უჭირავს. გაუთავებელი გარეშე მფრების თავდასხმისაგან, ღამონებული და უფლება აყრის ქართული ერი, ხშირად მიმართავდა, მომხდური მფრების წინააღმდეგ აჯანყების მოწყობას. ეს იყო შრძოლა თავისუფლებისათვის, ერის თავისუფლება, ვი ერის სიცოცხლება და ცხოვრებას ნიშნავს.

თავისუფლება, როგორც სოციალური ყოფიერების საზისი, მისი არსის ხინამღვიღეში არის უმადლესი იდეალი, ანუ უკეთ მიზნობრივათ ის ღაკავშირებულთა მშვენიერების გრძნობასთან, ანსორციულებს მშვიდობიანობის და სიყვარულის იდეალს, ეხეიგი არის უმანიშმის და სამართლიანობის ჭრუბადური. "ახალ აღთქმაში" მას აქვს უნივერსალურ-კოსმიური ფუნქციადობა, ხუდიერ-მორალური მოდალობა, და მუღმივობის სრულყოფილი თვისობრიობა. თავისუფლების გარეშე სოციალური ცხოვრება ერთი მკვდარი ბუკვარია, რადგანაც მასზე, ამ ღროს გაბაჯონებულთა ღაბალი გრძნობათა იმპერადივი.

იმი და აგრეხიული ხუდიერი მრწამსი ღღეხაც მალაში

რჩება, ხალხთა ცხოვრების ხინამდვილეში, ეს არის მო-
ცივი წირანების და მეფეების არსებობისა, ამაზე მშვე-
ნივრად შენიშნავს გენიალური ნიკოლოზ ბარათაშვილი,

"თვითონ მეფენიც უძველესნი, რომელთა უმაღლეს

"ამა ხოფლად არღა არის, ხხვა რამ ღიღება,

"მფოთვენ და ღრწვიწვენ და იწყვიან" როდის იქნება

"ის ხამეყოფა ჩვენი იყოს" და აღიძვრიან

"იმავე მიწისთვის, რაც ღღეს თუ ხვალ თვითვე არიან"

(ტექრი მცვერის პირას)

ყოველგვარი ხახის დიქვაჯურას და წირანიახ, ხაწანური
ყოფიერების ბუნება ახლავს, ახეთი რეჟიმი იხფორიულად
ხალხებისათვის ღიღი უბედურებაა. ჩვენმა ხაუკუნემ
ნათლად დაამტკიცა, ამგვარი რეჟიმების მომავლენებუ-
ლი ხინამდვილე, მათი ხალხზე გაბაფონების შემდეგ (ფა-
შიზმი, ნაციზმი, ბოლშევიზმი), მოხდა იხფორიაში გაუ-
გონარი ხოვვა-ყლეფის ხაშინელი ქალაღრვა, რამაც ერთ-
ნაირად დაამღაბლა ადამიანის ღირსება, მიხი ხულიერ-
მორაღერი ხამყარო. მთღიანად მიხი არსება, მხხვერპლი
მათი ძალმომრეობისა, რამოდენიმე ათეულ მიღიონებს
იოვღის. ვაწარა ხაქაროველომ ღიღმაღი ხალხი დაკარგა,
რაც ჩვენი ერისათვის ღიღი უბედურებაა. ქაროველი ერის
იხფორიამ მრავლად იღის, არაბ-მონგოლ, ხვარსის, თუ-
რქების ვარზაროხული ძალაღობა, არც ერთ ერს იმღენი
ღანჯვა-ვაება არ განუფღია (ახევე ვალკანეთის ხალხე-
ბმაც), ამ ვარზაროხი ხაღხისაგან, როგორც ქაროველ
ერს. ღღეხაც ქაროველი ერი ჭყვეობამია, თავს აღგია
მინოზის უღელი, მჭერმა წააროვა მას თავიხუფღება და
შებღაღა მიხი ხულიერ-შნეობრივი ხამყარო, იხევე რო-
გორც მიხი ქრისტიანული რელიგია, რომელიც ქაროველი
ერის ეროვნულ კონსოლიდაციის ხაქმიანობაში, მხარს

უღვა, ერის პოლიტიკურ მეთაურობას. ქრისტიანულმა ეკლესიამ აამოძრავა ქართველი ერის ხულიერი სამყარო, მან შეიყვანა ერში განათლება, და უმანიური იდეები, განამსკვიცა მისი პოლიტიკური ხეული, მისი ხასილოცხლო პერსპექტივები.

ხაერო ხელიხუფლებახთან ერთად, გამოდიოდა ბრძოლის ველზე და იცავდა ერის თავისუფლებას.

ი. ხაბანიხძის ქალაგება, რომ ნუ გაღიხრებოთ წმინდა ხწავლისგან ე. ი. ქრისტიანობისაგან: "რომელნი ხუთახის წღისა ყამთა და უწინარებლა მჯუღღებულ ყოფილ არიანწმინდითა მადლითა ნათღიხლებიხათა" ამის ცოცხალი მაგალითია. (აგრეთვე ხხვა აგიოგრაფიული ნაწერები). ქრისტიანობის გავრცელებახთან ერთად შენდებოდა დიდებული და მშვენიერი ჭადრები, ქრისტიანული ჭადრები ყველგან განათლების კერები იყო, ხაღაც წმინდა წიგნებთან ერთად იწერებოდა, ხაერო და მეცნიერული ხასიათის წიგნებიც (კოპერნიკი და ხხვა), წმინდა აგუხციონი წერდა: "ხარწმუნოების გარეშე არ არის ცოღნა არც ჭემმარიცება" (აღბერც დიდი, თომა აკვინელი და ხხვა). ქრისტიანულმა ხარწმუნოებამ, მართლაც დიდი როღი ითამაშა, კაცობრიობის ხულიერ ცხოვრების განვითარების ხაქმიანიობაში, ხაქართველოში დღეხაც ქრისტიანული რელიგია თავგამოღებით იცავხ თავხ, აჯუიხჭური რეყიმის ძალმიძრეობიხაგან (მოვიკონოთ მოწამეთის მონახჭრის დარბევა და წმინდა დავითის და კონხჭანციინეხ ნეშთების განადგერება). ქართველი ერი თავისუფლების მოყვარული ერია, მის ძვალხა და რბიღში მგვიცედ არის გამჯღარი ეს უმანიური გრძნობა, მახ ვერ წარმოედგენია მის გარეშე არხებობა, თავისუფლებახ მოკღებული აღამიანი თუ ხაღხი, რა ხაკვირველია, რომ ჭანჯვა ვაებამი

იმყოფება.

ერთმა ინგლისელმა ხწავლულმა, აფრიკაში მეცნიერულ მიზნით, მოგზაურობის დროს, დაიჭირა ერთი პაწარა ჩიფი, რომლის არსებობა, მეცნიერებამ არ იცოდა, ჩამოიყვანა ინგლისში და ზოოლოგიურ პარკში მოათავსა. მან შეუქმნა მას, არსებობის მიქთვის ჩვეული კარგი პირობები, მაგრამ ჩიფი მუდამ განმარცხოვებული იყო, და აღარც ჭამა ხმას ეჭანებოდა და, ახეთ პირობებში მყოფმა, რამდენიმე ხნის შემდეგ ხული განუფევა, ჩიფი მოკვდა ხამპოლს ხიყვარულის გამო, მან ვერ აიჭანა უცხოეთში ყოფნა და ფყვეობა. მოვიგონოთ ნ. ბარათაშვილის ცნობილი პოემა "ბელი ქართლისა", ხადაც თავისუფლებაზეა ხაუბარი.

"რა ხელ- ყრის პაწივს ნაში ბულბული
"გალიაშია დაფყვევებული
"და, ველად იგი ამხანაგთ შორის
"ჭირხაც, ვით ღხინხა ერთგვარ დამღერის
"ეხრეთ რას არგებს კაცხაც დიდება
"თუ მოაკვდება თავისუფლება".

ქართველი ერი, მისი დაპყრობის პირველ დღიდან არ შერიგებია ახეთ უზურპატორულ მდგომარეობას, ერი დაირაზმა მფრის წინააღმდეგ, ამ დარაზმაში, ის იყო პირდაპირი, და შეუვალი, ის გამოვიდა უშიშრად, და ააფრიადა თავისუფლების დრომა, დრომა 26 მ ა ი ხ ი ს, ანუ ერის თავ-

ვისუფლების . ეს იყო მისი ისტორიის წრადიციული გამოხვლა. აჯანყებულ ხაღხის მიერ განთავისუფლებულ კუთხეებში, ხრული მშვიდობა და თავისუფლება დამყარდა, არხით რაიმე დეფექტიური ხახიათის ექვეხები. აჯანყებულებს ზელშიჩაუვარდათ ბევრი ქართველი ბოლშევიკები, მაგრამ რაიმე ძალადობა მათ მიმართ, არ გამოუჩინიათ.

ეს ფაქტი აღნიშნა საქართველოს კომუნისტურ პარტიის
 იმ დროინდელ მდივანმა ვახიანმა, რომელმაც ცინიკურად
 განაცხადა: "ჩვენ დაწყვევებულ აჯანყებულებს დაუმოგა-
 ვად ვექვეოდით, ვხვრულდით მათ, ხოლო იხინი ჩვენებს
 ღმობიერად ექვეოდენ და არავინ მოუვლავთ". აი ბოლშე-
 ვიკების მორალი, და უთიური ნორმები, ახე გაიძახოდენ
 ძველად ბაბილონის მეფეები: "მე ესა და ეს ქვეყანა და-
 ვიპყარი, ყველა მათი სიხე-ხიმაგრეები დავაქციე, მოხა-
 ხლოების ერთი ნაწილი გავყდივდი, დიდ ძალი ვყვევით და
 ქონებით დავბრუნდი ჩემ ქვეყანაში".

აჯანყება დამარცხდა, მფრის ხიმრავლემ, და მებრძოლ
 ძალთა უთანახწრობამ თავისი გაიფანა, აჯანყება სიხს-
 ღში ჩაახვჩეს, დიდძალი მამულიშვილები შეეწირა ამ კა-
 ნონიერ მოძრაობას. დამარცხდა აჯანყება, მაგრამ არ
 დამარცხებულა მისი იდეალი, ქართველი ერი იმედით შე-
 ვყურებს ხამშობლოს მომავალს, მის თავისუფლებას.
 ბოლშევიკური რეჟიმი გაცამფვერდა, თავის პოლიტიკურ
 იდელოგიით, და ეკონომიის ვრიზიხით, ის ჩიხში გაემა,
 რომლისგან გამოსვლა მას არ ძალუმს.

"ბოროტხა ხძლია ვეთიღმან, არხება მისი გრძელია".
 დიდება აგვიხწოს გმირებს, დიდება ხაქართველოს

თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ე ბ ა ს.

---...---

გ. მ.

პარიზი 1987წელი.

სახეზე ვერცხვით, რომ გაეცრევიან წვენი
სულის სიმტკიცე—იქნება ქართველები ვეღარ
ამისთანები (მიუთითებს ევანგელისტზე) გიორ-
გის? შიშველი ამასი წვენზე უკეთესი ზე-
რდიან თავიანთ ჭულში სიყვადში სიცილილად
აღლ. სხვაინიკა შევილი.

სიცილილი ვერ შეგვიპო-
ნებო! წვენი სიცილილი სიქარ-
თეულის განთავსებულების
თავლებია. იგი დასაბუღებ-
ვებ, უჩის სიმტკიცეს დაე-
დათ ამასად გააჩვენებს შე-
ზარდობა.

ე. წ. დ. ე. კ. ძ. ა.

„შე უკლები სიხარულით,
რადგანაც ღირსი ვახუშტი სამ-
შობლო სამხვერპლოზე ზე-
არაკად შიტანისა. წვენი სი-
ცილილი განთავსებას შიღ-
ანს საქართველოს“.

ქ. ა. ბ. ბ. ა. ბ. ი.

ავგვისტო

1924

საგუგუროსათვის თავდაღებულ გმირთა ხსოვნის არს ღაპიფუება

„ავგვისტო ეხაა მორალური ფრიომფი ხამშობლოს სიყვა-
რუღისა, ძაღადობა ფირანიბზე.

ნუ ვებებთ მხხვერპლის მაცნაკლებობას ქართველი ერის
წარმომადგენელ ფუნებში, რადგან ეგ უღირსი იქნებოდა
გათხრილ ხაფღავთა წინაშე“.

---..---

ნოე ყორღანიბა.

-სამშობლოსთვის

წამებულნი

გიორგი შალვაძე.

ნ. ხომერვი.

ვაზიკი ხაჩატრი.

"დამოუკიდებლობა მარადიული ჩაუქრობელი დამპყრობა, აუ ის

ბ. ხოსროვიანი.

თვალით მხედველობისთვის ქრება სამაგიერადამიანთა გულშიღ გაწაგრძობს ვაშკაშს."

+ ნოე ხომერიკი.

ნოე ხომერიკი 1923 წელს ნოემბერში დააფუხაღეს, 1924 წელს გადაგზავნეს მძევლათ ხუზდაღში.

აჯანყების დაწყებითანავე ხალხს ქურდულად დახვრიტეს. თავის მინისფრობით მან მოგვცა ხაუკეთესო ფიქტივი პოლიტიკურ მოღვაწის, თავის დიდ ორგანიზაციურ უნარს შესაფერათ იყენებდა დემოკრატიულ სახელმწიფოს აშენებაში.

დახასრულ ხალკუპაგიო ხანაში მან გაკაფა გზა ერის განთავისუფლებიხა და მიხთვის თავდაღებიხა. პარტიის მეთაური ჭეშმარიტათ ერის მეთაურიღ შეიქნა.

ნოე ხომერიკის დიდი ამაგი მომავალ თაობას უკუნიოთი უკუნიხადმე გადაეღება, მან დაიმხახურა ქართველი ერისათვის დიღებული წამებულის უკვღავი ხახელი.

---.---

ნოე რამიშვილი.

+ ვალიკო ჯღელი.

ვალიკო ჯღელი შეიპყრეს 1924 წელს 6 აგვისტოს. მისი უკანახკნელი ღღეები უღრმეს ფრადიშმით აღიბეჭღება.

ვალიკო მოკღეს ღამით 30 აგვისტოს, ჩეკაში იმ ღროს მყოფნი მოწმობენ, როღა მს.ვერპღები გაჰყავღათ ვალიკოს მკვეთრი ხმა "გაუმარჯოს საქართვეღოს" ყვეღახხმეღს ფარავღათ. ჩვენ ვიღით, რომ ხელ ფეს შეკრულ ვალიკოს ხიხხღამღე ხღეღებს, მაგრამ იხიღ ვიღით, რომ მიხთვის ხაზარღელი იყო არა ფიღიკური ფანჯვა არამედ ის ზნეღბრივი წამება, რომელიღ მახ ხაფღავში ჩაჰყვა.

ვალიკოს ფრადიკული ბელი მუღამ მოხაგონარი იქნება.

როგორც ხამშობლო საქართველოს წამებობისა იმ ჯოჯობსა
თურ ხანაში.

---.--- დ. შარაშიძე.

+ ბენია ჩხიკვიძელი.

1924 წლის დეკემბერში საქართველოს ხ. დემ. პარტი-
ის თბილისის ცენტრალურ კომიტეტმა მოითხოვა ბენიას
საქართველოში დაბრუნება ოკუპანტთა წინააღმდეგ არა
ლეგალური ბრძოლის გასაგრძელებლათ, მან უყოყმანოთ
შეასრულა საქართველოდან მოხუცი მოწოდება. ხამში თვის
შემდეგ ის შეიპყრეს ნოე ხომერიკთან ერთად და მძე-
ვლათ ხუზდალში გადააგზავნეს და შემდეგ აჯანყების
დაწყებისას მახთან ერთად დახვრიტეს.

თუ თქვენ თავს გადაავლებთ მის ცხოვრებას და მოღვა-
წეობას, თქვენ წინ გადაიძლება არა ჩვეულებრივი პი-
როვნება აღჭურვილი დაუფახებელ ორგანიზატორულ უნარით
საუცხოო ორატორი და ხამშობლოხათვის თავ დაღებული
რაინდი, მთელი მისი ცხოვრება ეს რაინდული ბრძოლაა,
ეს იყო მისი სტიქია.

საქართველოს ჯალათებმა ბენია დახვრიტეს, მაგრამ შე-
უძლებელია ხომლოთ იღვის დამორჩილება. ს. ს. დ-ული პა-
რტია და ქართველი ერი არ დაივიწყებს მის მოღვაწეო-
ბას და მისი უშიშარი რაინდის სახელი სამუდამოთ
უკვდავი დარჩება.

---.--- ნოე რამიშვილი.

+ კოსტანტინე აფხაზი.

19 მაის 1923 წელს ჩეკისტებმა 43 კაცი დახვრიტეს -
მათ შორის დახვრეტილ იქნა 28 მხედარი, . სახელოვან
გმირთა სახელებს ამშვენებენ მათი უკვდავი სახელები.

რომელთა ხიფყვები ანდერძათ კადმოცემული ხამუდაძით
ხახელმძღვანელოთ დარჩება ქართველ შეუპოვარ მეგრძო-
ლთათვის.

ხიკვდილს ვ. აფხაზი პეხვდა, როგორც შეეფერება ღიდ
ხულოვან ქვეყნის წინაშე აღმხრულებელ მოვალეობის შე-
გნებოთგამსჭვალულ ქართველს: ხულის ხიმშვილით და ღრმა
რწმენით, რომ მიხი მსხვერპლი და მამულიშვილური მა-
გალითი ეშელეგოდ არ დარჩებოდა.

ვ. აფხაზის ხსოვნა ხამარადიხოდ ძვირფასი იქნება ყვე-
ლა ქართველიხათვის, რწმენიხა და მიმართულების გა-
ნურჩევლად.

---..---

დ.შ.

+ გოგიჯა ფაღავა.

გოგიჯა ფაღავა 1924 წელს დააფუხაღეს, აჯანყების წი-
ნა კვირებში იხ ხუზღაღში გააგზავნეს. აჯანყების
ღღებში, ნოე ხომერიკთან, ბენია ჩხიკვიშვილთან,
გ. წინამძღვრიშვილთან და ვ. ნოღიახთან ერთად მოკლეს
კომუნისტურ ჯალათებმა ხაღღაც მოხკოვხა და როხტოვხ
შუა.

გოგიჯახ უკვღავი ხახელი ხათაყვანებღათ გულში ჩამა-
რხული აქვხ ყოვეღივე მეგრძოღ ქართველს.

გოგიჯახ უკვღავი ხული მიუპოვებს გამარჯვებახ ტო-
ნჯულ ქართველ ერხ.

---..---

ვიქტორ ნოზაძე.

მისს 1923 წ. თბილისში, რუსეთის საბჭოთა საოკუპაციო სელისუფლების განკარგულებით, გაუსამართლებლად, დასჯრეტელ იქნენ საქართველოს განთავისუფლებისათვის თავდადებულნი მებრძოლნი:

1. გენერალი	ანდრონიკაშვილი	ალექსანდრე.
2. გენერალი	წულუკიძე	ვარდენ.
3. გენერალი	აფხაზი	კონსტანტინე.
4. გენერალი	მუსხელიშვილი	როსტომ.
5. პოლკოვნიკი	ხიმშიაშვილი	გიორგი.
6. პოლკოვნიკი	მაკავარიანი	ალექსანდრე.
7. პოლკოვნიკი	გულისაშვილი	ელიზბარ.
8. პოლკოვნიკი	ჩრდილელი	დიმიტრი.
9. როტმისტრი	ყარალაშვილი	ფარნაოზ.
10. როტმისტრი თ.	მუხრან-ბატონი	სიმონ.
11. ლეიტნანტი	კლიშიაშვილი	ლევან.
12. სამ. მოხელე	ზანდუკელი	მიხეილ.
13.	კერესელიძე	იასონ.
14.	ჭიბრიშვილი	სიმონ.
15.	ქუთათელაძე	ივანე.

16. როტმისტრი	ანდრონიკაშვილი სოლომონ.
17. როტმისტრი	ფაველენიშვილი შალვა.
18. შტ.-როტმ.	ხუმბათაშვილი ალექო.
19. ლეიტნანტი	ვაჩნაძე დავითი.
20. ვახშისტრი	გელაშვილი. ალ.
21. კაპიტანი	ფაველენიშვილი პეტრე.
22. პოლკოვნიკი	სტროევი. (მფრინაევი)
23. როტმისტრი	ჩოლოყაშვილი კონსტანტინე.
24. ლეიტნანტი	ვაჩნაძე არჩილ.
25. როტმისტრი	ვაჩნაძე შაქრო.
26. პოლკოვნიკი	ლექვიანაძე ლადო.
27. უნტ.-ოფ.	ფაველენიშვილი გიორგი.
28. იუნკერი	ძამასპირიშვილი.

"ხამშობლოს მფრებმა კვლავ დაუხოცეს ჩვენ ერს მიხი ხაუკეთუხო შვილები, ხაქართველოს მხედრობამ დაჰკარგა შეხანიშნავი წევრები თავის წრიდან, და ჩვენმა ხამშობლომ შეურყეველი ერთგული მამული-შვილები. ეს გმირები მრავალჯერ აწამეს სიკვდილის წინ, მაგრამ ვერ გახეხეს და წამებით დახრულდა მათი განაწამებუნი სიგოცხლე". **გართული სარდლოვა, ხამშობლი 1923წელი. გენ. ოდიშელიძის სიყვვიდან.**

ქართული კულტურის უცხოეთში.

---.---

სტადიების წერახ, თარგმნახ თუ ჩანაფიქრს თავის კულტურა და გემოვნება სჭირდება, რაც უნდა აღვნიშნო სამწუხაროდ მე არ გამაჩნია. ყურნაღიხცვას თავისი ხკოლა და წესები აქვს და, რაც უფრო დახვეწილია ის, მით უფრო მინაარსიანი და აღვილად გახაგები ხდება, რისთვისაც აუცილებელია დაჯილდოებულ იყო სამაგალითო თხრობის ნიჭით, რომლის პრეფენზია მე არ მაქვს, მაგრამ საფრანგეთის ქ. ლა-როშელში გამართულ ხაერთაშორისო მეთუთხმეფე კინო ფესცივალზე ქართული კინო ხელოვნების გამარჯვების ხაერთო აღიარებამ იხეი აღფრთოვანება გამოიწვია ჩემში, რომ გადავწყვიფე მიუხედავათ ჩემი მწერლობის ხიხუხციხა, ამ ჩემი ცხოვრების მიწურულში ამოვკრიფო საფრანგეთის პრესაში მოთავსებული წერილები თქვენს ფრიუმფზე, თქვენ ხაკვირველ გამბელაობა ზეაღვხვლებზე, თაიგულათ ავკინში და მოგართმევთ ძორეთიდან, მოწიწებით ნიშნად მადლობიხა და პაფცივის ცემიხა, ჩვენი ღუთაებრივი პაფარა განაწამებ სამშობლოხ კულტურის უცხოეთში ეგზომ ხაზეიმო გამარჯვებისათვის.

"მთავარ ყურადღებას (ეროხმად აღიარებენ ყველა ყურნაღიხცვბი) ამ ფესცივალზე იპყრობლა პაფარა ხაქართველო "თავის ოცი ფილმით, ეს მეშვიდე ხელოვნება უმაღლეს "წერტილზელ აუყვანიათ ქართველ ნიჭიერ ხინეახცივბს." "ქართული ფილმები ცნობილია თავის მეფაფორიულობით, "პოეფური ენით და გონება მახვილობით, ქართული ფილმები თქვენ გხიბლავენ ზელმიღწევით ხანაფურო გადა-

"ღებებით, რასაც ხელს უწყობს საქართველოს ^{გუნების} განუყოფელი ბელი ხილამაზე, რომელსაც დიდი ცოდნით ნიჭიერათ ^{იყუარებენ} წებენ ქართველი კინო რეჟისორები.

"ქართული ფილმების ციკლი დაიწყო მიქაბერიძის ფილმით "ბებია ჩემი" გადაღებული 1926 წელს, რომელიც აკრძალულ იქნა 1976 წლამდე, რადგანაც კოსტანციანე მიქაბერიძის ფილმი ხწორედ ცნობილია თავის მეფათორული ბით, პრეფერი დამცინავი ენით იმ დროინდელ პოლიტიკურ ვითარებაზე და ამიყობაც ბნელ ხარღაფში ჩაჰკეციხს 1976 წლამდე.

"ქართველ სინიასტებმაც განიცადეს საშინელი არ ნახული ხეღლინ-ბერიას რეპრესიები, მაგრამ ერთხულოვანი ხოღლიღარობითი მოქმედებით ხიცოცხლე შეინარჩუნეს, ხამწუხაროთ დაიღუპა უღარეხად ნიჭიერი კ. მიქაბერიძე რომელსაც აღარ მოესწრო ეკრანზე მიხი ფილმის ნახვა. ფრნაღისტები ეხაუბრენ ცნობილ ქართველ კინო რეჟისორებს, რომლებიც ფეხცივალის ოფიციაღური პირების დიდი პაფივით ხარგებლობდენ, ხახელდობრ: თ. აბულაძე ღ. ღოღაბერიძე, მ. კოკოფრაშვიღი, ი. ეხაძე, თ. კვიციანი, და ღ. ჯორჯაძე, მათ ერთხმად განაცხადეს: "ღეჯანღელ განახღების ხანაში ბევრი, რამ გამოიღვა-ღა, ჩვენ გავხღით სრულიად დამოუკიღებული მოხკოვის გოხკინიხაგან და გვენიჭება სრული პახუხისმგებლობა ჩვენი ფილმების, დავაარხეთ თბიღისში ჩვენი ხაკუთარღბინემის ინსტიტუტი, ხაღაც ხღება ფორმაცია მშობღიურ ენაზე სინეასტების და გვანჯავიღუფლებს ეთხ-კოვხ წავიღეთ ხახწავღებღათ. ეხაა ერთი რეხპუბღიკა მთელ ხაბჭოთა კავშირშიღ, ხაღაც ახეთი ინსტიტუტი არჩებოხო" განაცხადეს მათ.

ჩვენ ვეხაღმებოთ მადღობის მგრძნობიერებით: მათ ქა-

რთულ ნიჭის წარმცხად მიმხიბლავ მიღწევებს და ვიხუ-
რვებლით, რომ ეგ ნაადრევად წოდებული "ახალი ხანა"
არ ყოფილიყვებ მოჩვენებითი, უღლეური და ხაზიანი
მისკოვის მიერ დაპყრობილ პაფარა ერეზისათვის. ხილი-
ნჯე, ხიფრთხილე, აჩქარებულ ენჭუშიაშმის გარეშე, აი
ქვენი მოვალეობა და გზა და ხილი ჩვენი ქვეყნის
წინ მხვლელობისა და გამარჯვებისათვის.

---.---

ღ.ფ.

დამალული ურო ამახვილებს ყურადღებას.

- რას ხწერენ და რას არა ხაბჭოთა პრესაში-

---.---

---.---

მ ო ვ ლ ე ღ .

გორბაჩეული "ხაჯარეობა" -- გარდაქმნების" პოლიტი-
კური რეაქცია და გამოძახილი მხოფლიოშიღ.

---.---

აფლომიური პომბის ბემაძრუწუნებელი ხაშინელ გამანადგუ-
რებელ აჩრდილის ზრდა, თანდათანობით ჩრდილავს ჩვენს
პლანეტას და ემუქრება საუკუნეთა წლების განმავლობაში
ხიფოცხლის მოხპოშას ღედა მიწაშელ და არაა გამორიცხუ-
ლი ხრულიად მიხი დახამარებაც, რაც იწვევს მთელი კაცო-
ბრიობის ხამარულიან შიშხა და ძრწოდვას. ჟი ამ ღროს
აფლომიური ბომბებით და მიხიღებით ყველაზე უფრტ მღიე-
რათ შუიარაღებული, მხოფლიოს, დამთურგვნიელი ეგემო-
ნიით გავფაცებული ხაშიმ მშფოთუარე ბოდმევიკურ რუხე-

თის ახალი მშრძანებელი გორბაჩევი წარმოხდგა მხო-
 ფლიოს წინაშედ ვით ბრწყინვალე მცნობარი და აუწყებ-
 კაცობრიობას საბჭოთა რუხეთის გარდაუვალ ხურვილ-
 მშვიდობიანობის დამყარებისა მთელ მსოფლიოშიღ.
 ამ მიზნით, 1. 'მსოფლიო უაფლომ ბომბით', 2. 'საბჭოთა
 რუხეთშიღ გარდაქმნები ლემოკრატული' გზით, რამაც
 შვება და სიხარული გამოიწვია მთელს გარემოშიღ.
 ახეთ საკაცობრიო მნიშვნელობის მოლაპარაკების დაღე-
 ბითად მიღწევა განხორციელებისათვის აუცილებელია
 ერთმანეთის ნღობა, გულწრფელიღა და გულ ღია ღაპა-
 რაკი. სამწუხაროდ გორბაჩევი ვერ იმსახურებს ამ ნღო-
 ბას, რადღანაც, როგორც წარსულშიღ ყვეღა საბჭოთა რუ-
 ხეთის მართვეღი იხიგ მიღწეულ შეთანხმებებს ხშირად
 არღვევს და მოღვემულ სიყყვას უხირცხვიღოთ სღეხს და
 საპროპაგანდო მზნით თქვენ გაღანაშაულღებთ, რის უთვღეღ
 ღი შაგღლიღები და ფაქტები ხელთ აქვთ მის მოავარ
 პარწნიორებს.

ჩვენი ხურვიღია გაგაგნოთ აქაურ პრეხის მიერ გამო-
 ქვეყნებულღი ფაქტური ცნობები, რომელსაც თქვენ გიმა-
 ღავენ, ან ცალმხრივად გაგნობებენ, მამ გაწვღით ბო-
 გიერთ ფაქტებს და დასკვნები თქვენ თვითონ გამოიღყა-
 ნეთ, დასახრულ თქვენი მონა მორჩიღი ჩვენც მოგახხე-
 ნებთ ჩვენს აზრს გორბაჩევის გახმაურებულ "გარდაქმნე-
 ბისა" და "რეფორმების" შეხახებ. ღავიწყოთ საგარეო
 მოლაპარაკების მხვღელღობის გაგნობით: 1. თქვენ გვთა-
 ვაზობთ "მსოფლიო უაფლომ ბომბით" რახაც ჩვენ გულწრფე-
 ღად ვიზიარებთ, 2-ნო გორბაჩევო, მაგრამ რახ გვეღყვა-
 ით თქვენ, რომ ამ მოლაპარაკების ღროს ხრულიად შე-
 მთხვევით ფრანგების საფღელიწმა "ხპოყ"-მა აღმოაჩინა
 კოღის ნახევარ-კუნძულღელ, მურმანსიღდან 200 კიღომე-

ფრის დაშორებით ზღვის პირას შენიღბული ხამხედრო ბაზა ორი დიდი გვირაბით, ხალაგ მალულად შედიან და თავს აფარებენ თქვენი უძლიერესი წყალ ქვეშა ნა-
 ვები შეიარაღებული შორს მრწყობსანი აფომიური მიხილ-
 ბით "ფიფონ"-ის ხახელ წოდებით, რომლებსაც ამჟამად
 შეუძლიათ დაბომბონ და გაანადგურონ მხოფლიოს^{ყველზე}
 თავის ქალაქებით, ამ ხამძიმო ხაკითხზედ პაფივ მოყვა-
 რე გორბაჩევი ხღუმხ ვით წყალში თევში, და მიხი პა-
 რფნიორუპი დაცინვით ამბობენ, რომ უაღრესად მომხი-
 ბლელ ხაბჭოთა იმპერიის დღევანდელ მბრძანებელს ხუდ
 უბრალოდ "ლაავიწყდა" ამ ბაზის არხეობა და ხაჯართ
 აფომიურ წყალ ქვეშა ნავების "ფიფონების" ხხენება,
 რომლებიც მალულად თავს აფარებენ ხწორედ ამ ხაიდუმლო
 ბაზას. არ არის გამორიცხული, რომ ზხეთი ხაიდუმლო ბა-
 ზები, ვიღევ არხეობენ რუსეთის თვალ უწვლენელ ფერი-
 ფორიაზედ და ვერაგი მოხკოვი ჩვენ გვიმალავს
 რათა ჩვენ შევდომამი შეგვიყვანოს, გაგვანიარალოს
 და დახუხუბულთმიხი მონობის უღელი დაგვადგას.

2. თქვენ ბ-ო გორბაჩევო გვთავაზობთ მშვიდობიანობას
 მაგრამ აქაც "გავიწყლებათ", რომ ავღანეთში მეცხრე წე-
 ღია, რომ აწარმოებთ ხამინელ უღმობელ ხიხხლის მღვრედ
 ომს, ქიმიურ ბომბებით ხწამლავთ ავღანეთის მინდორ
 ველებს ბომბავთ მშვიდობიან მცხოვრბთ ხწორედ ამ ბომბე
 ბით და ხამინელ ჭანჯვაშიდ ხიგოცხლეს გამოახალმეთ
 ორი მილიონი ავღანელი ქალნი მოხუნნი და ბავშვები.
 ხამ მილიონ ავღანელმა დახფოვა ხასლ-კარი და თავი შე-
 აფარა პაკისფანსა და ირანს. თქვენ თვთონ ათი ათახი
 ხიგოცხლის ეშხით გაფადებული ახალგაზრდა შეხწირეთ
 ამ ბინძურ ომს თქვენი დროებითი წითელი იმპერიის
 გახაფართოებლათ, და ამით შეაძულეთ რუსის ხხენება

ხაზოგადობრივ აზრს. "ჩვენ გვრცხვენია რუხის ჯარის
 კარის ხახელის ჭარება, რადგან ჩვენ ვი არა ვართოჯალ
 რის კარები არამედ უმაღლეს ბრძანებულებით ჩვენ გვა-
 იძულებლგავცხადეს უღანაშაულო აღამიანთა მკვლელები".
 (ღყვედ აყვანილ რუხ ჯარის კაცთა განცხადებებიდან, რომ-
 მლებივ ავღანელებმა გაანთავისუფლეს და კანადას გა-
 დახდეს წითელი ჯვრის მეოხებით).

ესაა მშვიდობიანობა და ახე გეხმით აქვენ ერთა გა-
 ნთავისუფლების მცნება ბ-ო გორბაჩევი? ექითებთან
 მას დახავლეთის წარმომადგენლები. (აქაც ღუმელი)

3. მეორე მხოფლიო ომის შემდეგ გაშარჯვებულ მოკავში-
 რეებმა გერმანია ორადგაჰყვეს, აღმოხავლეთ და დახა-
 ხავლეთ გერმანია. აღმოხავლეთ. გერმანია ნახევარ-
 ბერლინით ხელთ იგდო მოხკოვმა და მის გავლენის ქვეშ
 მოაქცია აღმოხავლეთ გერმანიის "დემოკრატიულ" რესპუ-
 ბლიკის" ხახელწოდებით, ხადაც ძალით მოხკოური კომუნი-
 სტური დიქტატურა გაამეფა და მის ნება ხურვილს დაუ-
 მირჩილა. დლიდან მოხკოვის მიერ ძალით დამყარებულ
 ხელის უფლებიხა სამმილიონ ნახევარი გერმანელი გაი-
 ქნადახავლეთ გერმანიაში, ათახ ' ჯარისკაცმა ირჩია
 დებერფირობა და თავის თოფ იარაღით დახავლეთ გერმა-
 ნიას მიაშურა ხადაც მეფობს თავისუფლება, ნივთიერი
 კეთილდღეობა და არა მშრომელთა ექსპლუატაცია მოხკო-
 ვის გახამდიღრებლათ.

მცხოვრებთა ღინებამ დახავლეთისაკენ მიიღო რა კაფა-
 ხტროფიული ხახიათი, უქადაა მის წარმოებას დაცემა
 დაქვეითებას კადრებისა, სპეციალისტების და მუშა
 ხელის შემცირების გამო. მართველ წრეებმა ამ დიდი
 მარცხის ახაციღებლათ მოხკოვის მითითებით გამოიგო-

ნეს ჯერ არ ნახული აღამიანის დამამეცირებელი ხაშუა-
ლები, რომლითაც კომენისცებმა ერთხელ კიდეც თავი
შეირცხვინეს : აღმართეს გაუვალე კელელი ორ გერმა-
ნიას შორის, რომელიც ყოფილ დედა ქალაქს ბერლინსაც
ორად ჰყოფს. ამ კელლის ხიგრაქე 167 კილომეტრია, 270
ხალარაჯო კომპურებით, შექუალებით და ლყვიის მტრქვე-
ველ ზუღეებით, რათა შეაჩერონ მახიური გაპარვა გაქცე-
ვები; მაგრამ ათახობით გერმანელმა ხიგოცხლის ფა-
სათ მაინც შეხძლო ამ კელელის გადმოლახვა, ხვრელების
გაკეთების ხაშუალებით ხალაც 100 გერმანელზე მეტი
დაიღუპა.

ეს კელელი ხამარცხვინო კელლის ხახელითაა ცნობილი
მთელ მსოფლიოშიღ. ამ კელელთან ნიშნად პროცესებისა
იკრიბებიან ყოველ წლიურად დახავლეთ გერმანიის მოქა-
ლაქენი და პოლიტიკური პირები, რომლებიც მოითხოვენ
მის დანგრევას, რომელიც იწვევს მხარ დაჭერას მთელი
მსოფლიოსა და აღმოსავლეთ გერმანიის მოქალაქეებისას,
რომლებიც ამ კელლის არხებობას ხამარცხვინო ღაქად
ხთვლიან მთელ კაცობრიობისათვის, რომელშიდაც ზოლო-
გურ ბალის რკინის გალიებში გამომწყვრულ ნადირთა
მხგავსათ გაუვალე კელლით ჩაკეცეს აღ. გერმანიი¹ 17
მილიონი მცხოვრები და ხაშუალება მოუხავეს იქონიონ
უბრალე კავშირიც კი მათ ნათესავთა მონახულების.
წელს გერმანიის ყოფილ დედა ქალაქს ბერლინს 750
წელი შეუხრულდა, ამ თარიღის აღხანიშნავად მას
ენჯია კანცელარ ე. კოლის მოპაფიყებით რ. რეგანი,
რომელმაც ამ კელელთან გამარაყელ ხამახხოვრო მიფი-
ნგზე ათახობით დახავლეთ ბერლინელთა თან დახწრებით
განაცხალა: * მე ვარ ბერნილელი და თქვენ ამერიკა
არახოდეს არ დაგცოვებთ და ყოველთვის უყოყმანიღ

დაგიცავთ, და დახმინა თუ თქვენ მართლდაც დამცველი
 ბრძანდებით ბ-ნო გორბაჩევი ადამიანთა უფლებების და
 ხართ ერთგული მხახური "გარდაქმნების" მომხრეებით აქ
 და ერთად დავანგრიოთ ცივილიზაციის ეს სამარცხვინო
 კვლედი, რომელიც აშენდა 1961 წელს ცხარი ხრუმოვის
 მითითებითა და დახვეწით" აქაც კვლავ ლუმილი, ლუმილი
 სამარცხვინო. პრ. რ. რეგანი მარცხ ამ განცხადებით
 კი არ კმაყოფილდება : მან ამა

წლის 10 აგვისტოს აშერნიკის პრეზიდენტთან საბაფხულო
 საცხოვრებელ კამპ დავიწინ, რომელიც მარილახლის შუა-
 ჭში მდებარეობს უფრო კაფეგორიულად მოხიზოვა საბჭო-
 თა კავშირს არამც თუ მარცხ კვლეის დანგრევა , არა-
 მელ ნება მიხეცს აღმოსავლეთ ევროპის მცხოვრებთ მათი
 ნებისამებრ ჩააყარონ "თავისუფალი არჩევნები" და შე-
 ხწყვილონ საბჭოთა იმპერიალიზმის ძალადობითი აღმა-
 ვლობა მთელ მსოფლიოში.

პრ. რ. რეგანისათვის მსოფლიოს "არც ერთ კუთხეში არ
 არსებობს ისეთი ძლიერი მხგავსება, როგორცაა კო-
 მუნისტურ ციხესა და ბერლინის კვლელს შორის, და ამა-
 ვე დროს მიხი დაპირდაპირებულება თავისუფალ ჰუმანი-
 ურ ჭკუა გონებახთან, რომელიც იდეალია მთელ კაცობრი-
 ბისათვის."

ესა ბოლიმს ვიხდრქემთვის შორეულ ძვირფახო ხაეგე-
 ბიო მკითხველო, თუ ვერ შევძელი ამ ხამი მაგალითით
 თქვენი ცოდნისმოყვარეობის დაკმაყოფილება და გალა-
 ვლივარ "შინაურ ფრონტზე"

1 აქ ყველა ერთხმად დაპირაკობს საბჭოთა მოქალაქეების
 ხვალინდელ დღის დაურწმუნებლობის შეხახებ და ხოვლიან
 რომ გორბაჩევი ვერ შეხძლებს ხელის- უფლებამი დიდ
 ხანს დარჩენას, რადგან მას წინააღმდეგობახა და ხა-

ბოლოებს უწყობენ არა თუ დაბალი თანამდებობის მუშაკები არამედ იხინიკ ვიხაც ამ აპარატში წამყვანი დირექტორები უკავიათ, განებივრებული ყოვლის შემდეგ ბიუროკრატია ვერ იწიანს კრიტიკას და მის დადანაშაულობას ხაბჭოთა ეკონომიკის ჩავარდნებში. გორბაჩოვი შეხანიმნავათ გრძნობს ამ წინააღმდეგობას და შეიძლება იძულებით ამუხჭიორებს მისი "გარდაქმნების" ჩქარ მხვლელობას და მის გაბეღულ "რეფორმებში" ზოგიერთი მეფად მნიშვნელოვანი შეხწორებები შეაქვს, რაც აშკარად ხიანს მის განცხადებიდან: "ეკონომიური მართვის რადიკალური რეფორმები, რომელიც ჩვენ კანონში ჩავრთეთ ზგიერთს არ აკმაყოფილებს და გვთავაზობენ იხეთ რამეს რაც ჩვენი ხიხვემის ფარგლებს ხციღდება, კერძოთ უარის თქმას გეგმიანი ეკონომიკის ინხტრუმენტებზე, ამას არ დავთანხმდით და არახოღეს არ დავთანხმდებით, რადგან ხოციადიშმის განმეკიციებას ვაპირებთ და არა მის შეხვლას ხხვა წყობილებით და ხხვა(გორბაჩოვის გამოხვლა 1987 წელს ცენტრალურ კომიციეციის პლენიუმზე) ეს განცხადება ხომ ხრულიად აბათილებს მის გახმაურებულ "პერეხტროკია" გდახცნოხციის" პოლიციკას, "რეფორმები" ხიხვემის თუ გინდ ნაწილობრივ შეხვტის გარეშე მხოლოდ უნიადაგო იცნებაა.

2.- აბელ აგანბეგიანი, რომელხაც თქვენ უფრო იცნობთ რადგან იხა ხაბჭოთა მეხნიერების აკადემიკოხი, რომელხაც აქ უწოლებენ გორბაჩევის "გარდაქმნების" არხიციკავს ახეთ ინტერვიუს აძლეხს ამერიკელ ფურნალ "ნევეკ"-ის რედაქტორს: "გორბაჩევის რეფორმები გამოიწვეხს პირველმოთხოვნილებიქსაქონლის ფახების გახამკეციებას თუ არა გაორებას აუცილებლათადა შეიძლება

უმუშევრობასაც, რადგან სახელმწიფო იძულებულია მოუ-
 ხმობ უაბრიკა ქარხნებს, ^{ქლიურად} ^{ნა} ხუთასი მილიარდი მანეთი,
 რომელიც მათ ეძლევათ ხუბნილიების სახით, რაც გამო-
 იწვევს ბევრ მათგანის გაკოტრებას (ღა' აქედან მახიუ-
 რად მუშების უადგილოდ დარჩენას და შორეულ ციმბირში
 მათ სამუშაოდ გაგზავნას მოხალისეების სახით" ეს შე-
 ნიშვნა აქაურ ყურნაღიხუბობიაა-).

ყველაფერი ეს გამოწვეულ იქნება განაგრძნობს ავად-
 მიკობი გორბაჩოვის გამჭირვალობის (გლახუნოს) პოლი-
 ტიკით, რომელიც მიხეცს საბჭოთა ეკონომიკას ახალ-
 სახეს, "ესეუ შენი ვაი" რეფორმები" რომელიც ნდობას
 უკარგავს საბჭოთა მოქალაქეს გორბაჩევისადმი და აფო-
 რიაქებს ყოვლის შემძღებ ფუფუნებაში მყოფ "ნომენკლა-
 ტურის" აზროვნებას, რადგან ეს დაწყვეტილი "პერესტრო-
 იკა" ხავეგობით ხდის მათ მიერ მოპოვებულ პრივილე-
 ჟიებსო" დახმენენ აქაური ყურნაღიხუბობი.

საბჭოთა მოქალაქეების დაუჭვიანება შესანიშნავად გა-
 მოხალეხ დახავლეთ ბერლინში პრეს-კონფერენციაზე გამომ-
 ხვლის დროს საბჭოეთის ცნობილ პირებმა- ოკუჩავამ,
 კლიმოვმა, აღამოვიჩმა და რახპუგინმა გორბაჩოვის
 "რეფორმებზედ. ოკუჩავა, "ჩვენ არც ისე ოპტიმიზმები
 ვართ ამ ჩვენ "პერესტროიკაზეო" კლიმოვი, "მე ვარ
 ოპტიმიზმი, რადგან ვგრძნობ, რომ მოხკოვში ხეირნო-
 ბის თუ შეხვედრების დროს ორი პირი სამოქალაქო უა-
 ნსაგმელში შორი ახლოს მალულად თან დამყვებაო".
 აღამოვიჩი და რახპუგინი, "თითქოს მოხკოვში აღარაა
 ცენზურა, მაგრამ აბა ერთი გაბედეთ და დაგმეთ მილიცი-
 ის იხ შემზარავი ხაქმიანობა, რომელიც მათ
 ირკუცვი ჩაიღინეს. (თუ რა ჩაიღინეს ამამდე ერთი

სიწყევაც არ ხოქვეს) ახე, რომ ხალხი შეიძლება მართა-
ლია თუ ის არ ეძლევა გადაჭარბებულ ოპტიმიზმს "გლანსის
ხნობს" და "პერესტროიკის" ხეგებიო მომავალზედ.

ეხლა თქვენთვის ხაინცურებოა აღბათ, როგორ აფახებენ
უცხოეთში გორბაჩევს, როგორც პიროვნებას, სიწყევას
ვადღევთ ხაფრანგეთის პირველ მინისტრს ყავ შირაკს,
რომელიც ეხლა-ხან იყო მოხკოვშიდ გორბაჩოვის მოწვე-
ვით და რომელთანაც მას ხანგრძლივი საუბარი ქონდა,
აი რა განუცხადა მან პარიზელ ყურნალისცეებს, მოხკო-
ვიდან დაბრუნების შემდეგ გორბაჩევზედ, - "გორბაჩო-
ვი არ არის მუხიო "ნეც" (ეს ხახელი აქ შეარქვეს მო-
ლოცოვს და მის შემკვიდრე გრომიკოს) ის ყურადღებით
გინმენთ და შეიძლება მისი დარწმუნებაც და აგრეთვე
მასაც შეუძლიან თქვენი დარწმუნება. ის არის წარჩინე-
ბული უაღრესად ძლიერი პიროვნება, მისი რეფორმები
მისახალმებელია (უკომენცარიოთ) განიარაღების ხაკო-
თხში ჩვენ დავრჩით ჩვენ პოზიციებზედ, რადგან ჩვენ
უნდა გვქონდეს ხერიოზელი გარანციეპი ხაბჭოთა მისი-
ღების მოხხნაბე, რომლებიც დამიზნებულა ყველა ჩვენ
ქალაქებზე და არა ხაპროპაგანცოგანცხალეებში (აქაც
გამოხჭვივის უნდობლობა) ჩვენი დიალოგი იყო ნაყოფიერი
და აუცილებელი, რადგან უფრო კონკრეციულად გავაცანით
ერთი მეორეს ჩვენი აზრი და შეხედულებები. ხაერთოდ
უნდა ითქვას, რომ გორბაჩევის პიროვნებას ყველა მა-
ღალ შეფახებას აძლევს, მაგრამ დაუჭვიანებულნი არიან
მის გულწრფელობაში.

დახახრულ გავკადნიერლები და
მოგახხენებთ ჩვენ აზრსაც ამ ხაქვეყნოდ ცნობიდ გო-
რბაჩევის "რეფორმებზე"

ხაზიგაღოთ მეფად ძნელ ხაქმედ ითვლება "ახალქანის" განხილვა, რადგან ის მუდმივ და ხწრაფ ცვლილებებს განიცდის და რაც მთავარია თუ ხწორად გხურხთ საკითხის ხილმრეს ჩახწვლეთ და ის ხწორად ამოხხნათ ხაჭიროა იცხოვროთ იმ ხალხთან ხადაც ეს "გარდაქმნები" ხდება, და გაინწილო. მიხი ყოველ დღიური ჭირ-ვარამი, ხწორედ ვფიქრობ ამან ათქმევინა ჩვენ მცხოვან პრეზიდენტს ნოე ჟორდანიას "ხალხი თვითონ აღვიღზე გამონახავს გამიხავალს"ო.

მე მხოლოდ ჩემი ხანგრძლივ ცხოვრების შექმნილ დავკორებებს ვაგიზიარებთ.

კომუნისტური რუხეთის ხვადილიზაცია მიხი ეკონომიურ

პოლიტიკური განმგვიცება და დემოკრატიულ კლასის გამძღავრება ხაბ. რუხეთში არ მომხლარა და არც მოხდება ხანამ იქ კომუნისტური რუყიმი იარხებებხ, რა - დგან, როგორც წყალი და ცეცხლი ვერ ეგუებთან ერთი მეორეს იხტამ ორი პოლიტიკური მიმდინარეობის შეთვიხება მცდარი ოცნებაა, ან ერთი უნდა დაიღუპოს ან მეორე მათ შორის ხილი ჩაფუხილია.

ხაბჭოთა ეკონომიკამ რწმეობი გამბღოს ხაჭიროა: 1. პოლიტიკური თავიხუფლება, 2. ხალხმა თვითონ უნდა აიღოს ხელში მიხი მართველობის კვერთხი, 3. დენინის ფილოზოფიის ურყევ ჭემმარტების ურყევ რანგში აყვანილი წარმოდგენა უარყოფილ უნდა იქნეს. დენინის მხრფლ მხედველობა გამოყოფილ უნდა იყვეხ მარადიხობის მცნებიხაგან, მარადიხობა მხოლოდ ქრისტიანულ მოძღვრების კუთვლინებაა. 4. როგორც მხხვილი იხე წვრილი წარმოების დენაცეონაღიზაცია, 5. და რაც მთავარია დაპყრობილ ერთა განთავიხუფლება და მათი შეთანხმება რუხის ხა-

ღბთან ერთად ხუვერფობის ნიადაგზედ. მოხკვამა ერთხელ და ხამულამოდ უნდა შეიგნოს, რომ დაპყრობილი ეკლემი არაა რუხეთის ხაკუთრება, და არც ერთ რომელიმე ვარჯიას არ აქვს უფლება მიხი მითვიხებდის, ერები ხაკუთრებაა მხოლოდ მიხი პირმში ხალხის.

მოხკვამა არახოდეს არ უნდა დაივიწყოს, რომ ერებმა დაზოგეს რუხები, მათი თავმოყვარეობა და გამოიჩინეს უაღრესათ კეთილ შობილი რაინდობა, თუმც მათ ქვეყას არა ერთხელ მოუცია ხაბაში ხხვანაირად მოქცევის. ამ რაინდობის ხაუკეთესო მაგალითი მიხცეს დამპყრობელებს მათ მიერ ჩაგრულ ერებმა მეორე მხოფლიო იმის ღროს მხარშიდ ამოუდგენ რუხის ერს და მხარდამხარ იბრძოდეს მახთან ერთად მის გახამარჯვებლათ. მარცხო ხაქართველოდან ხაშახ ორმოცდა ათი ათასი ქარსველი დაეცა რუხეთის თვალ-უწვლელენელ შინდორ ველებზედ განხარებულ ბრძოლებშიდ, ვაჟარა ხაქარსველომ შრო-პირციანულად ყველა ერებზე არ ნახული მხხვერპლი გაიღო, ჩვენ დელებს ხამულამოდ ხიკვდილამდე გული დაუღალა და მთელ ხაქართველოს გლოვის შავი ხუდარა გადააყარა.

კომუნისგურ ხელის უფლები უბედურება ხწორედ იხაა, რომ მას არ ძალუძს არც ერთი მათგანის განხორციელება რადგან ეს იქნებოდა თავის თავის გაუქმება, თავის ხაფუძვლის მიშლა და თავის ბაგონობის მოხპობა, ხაეჭვობა, რომ ეს გორბაჩევმა ჩაიღინოს, ან ფუფუნებაში მყოფ ბიუროკრაფიამ მას ეს დაანებოს, მაგრამ ღროს მხვლელობას ვერავითარი ძალა ვერ შეაკავებებს, და არავის არ ძალუძს მიხი ღინების შეჩერება, ის ყველაფერს შეცვლის და მოერევა.

რუხელი ბოლშევიკური რეჟიმიც დროს მხვედლობას ვადა-
 ყვება, რის გამამხნევებელი ნიშნები უკვე მოსჩანს.
 მე მხურს ვცდებოდე, მაგრამ ვფიქრობ, რომ გორბაჩოვის
 კეთილი ფუჭი ოცნებაა რეჟიმის "დემოკრატიზაცია",
 "ნორმალიზაცია" არა ერთხელ გამოცხადებული ყოველთვის
 მაცდუნებელი და იმედის გამცრუებელი.

ლ. ფ.

---.---

" ხ ა ჯ ა რ ო ე ბ ა "

გორბაჩოვის "ახალ აზროვნებასთან" დაკავშირებით აქ
 ეხლა ბევრი იწერება მის წინა მორბედ საბჭოთა რუხე-
 თის მართველებზე, რომელთა შორის ხელისხს პირველი
 ადგილი უკავია. აი რას ხწერენ აქ მასზე: "ამ უღმო-
 ბელ, ვერაგ დიქტატორმა მისი ხალხის წინააღმდეგ ჩა-
 ბმულ ბრძოლაში ხანიმუშო გაანგარიშებში 10-15 მილიონი
 ადამიანი სიცოცხლეს გამოახადმა, მისი ბაჟონობის ხა-
 ნაში. მან არ დაინდო არავინ, დაახვრეყინა წითელი
 არმიის ცნობილი მარშალ გენერლები, არ დაინდო მისი
 ახლო თანამშრომლები და ხრულიად მოხპო პოლიც-ბიუროს
 ორი მეხამელი. ხელისხმა გაანადგურა ორი თაობა კო-
 მუნისტებისა და სოციალისტების, რადგან მათი არხება
 შეუთვინებელი იყო მის ძალა უფლებასთან, ის ეძებდა
 ფხველო სამნამავეებს მისი ბაჟონობის შენარჩუნებისა-
 თვის. ხელისხი ისტორიის ანალებში შევიდა, როგორც
 საზარელი მხეცი და ჭლანქი პიროვნებაო".
 სამწუხაროა მეფად სამწუხარო, რომ ეს ადამიანი სი-

რცხვილის ღაქს ხცხებხ მის მიერ განაწამებ ქართველ
ერხ.

- §§§ - პარიზი 1987 წ.

პორტუგალიის საყოველთაო ხაპარღამენწო არჩევნები.

ამა წლის 19 ივლის პორტუგალიაში რადარღა საყოველთაო ხაპარღამენწო არჩევნები, რომელიც ჯერ არ ნახულ ხოც. ღემოკრატიულ პარტიის ბრწყინვალე გამარჯვებით ღამთა-ვრღა, მისი ღიღერის პრემიერ მინისტრ ანიბალ კავაკო ხიღვას მეთაურობით. მან მიიღო ამომრჩეველთა ხმექის 53 პროცენტი. კომუნისტურ პარტიამ განიღვალა ხაპინე-ღი მარცხი (ხაერთოღ ახე ღაემართათ მათ ხაფრანგეთხა, იწვლიახა, ეხპანეთში ღა ხხვა ქვეყნებში ხაღაც მიმღი-ნარეობხ თავიხუფალი არჩევნები.)

თუ 1985წლის არჩევნებში მათ მიიღეს 15 პრო-ცენტი ხმეპისა წელხ 10 პროცენწზე ღავიღენ, ხოლო ხოც. ღემოკრატიები კი 1985 წლის არჩევნების 29 პრო-ცენტიღან 53 პროცენწზეღ ავიღენ. არჩეტღ იქნა აგრეთვე 20 ღეპუფატი ევროპის პარღამენწში რომლის უმრავლესო-ბახ ხოც. ღემოკრატიები შეაღვენენ. ხიამუვენებით უნღა აღინიშნოხ, რომ პორტუგალიის ხ.ღ. პარტიის პროგრამა ნამღვიღი ფოლოგრათიული ხურათია ხქართველოხ ხ.ღ. პა-რტიის პროგრამის, ხახელღობრ აგრალურ ხაკითხშიღ. ღა მღიერ უახლოვღება ეკონომიკის ხუეროშიღაც. ისე, როგო-რღ ნოე ყორღანიც ქართვეღმა ხაღხმა საყოველთავო

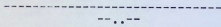

არჩევნების შემდეგ აღჭურვა უფლებებით ნდობით და და-
კიხრა მას მოპრობის შედეგა და მეთაურობა, რომელმაც
დახმარება სთხოვა თვითივე მოქალაქეს ჩვენი ქვეყნის
ერთობის შექმნისათვის, მშვიდობიანობის გზით უკეთეს
შერმისისათვის, მოწინააღმდეგე პარტიათა წარმომადგე-
ნლებს პი მორჩოდა კონსტრუქციულ ოპოზიციისაკენ, და
მთელ ერს ევროპის დემოკრატიასთან მჭიდრო კავშირის
აღდგენა დამყარებაზედ.

ანიშან კოვაკო ხილვამ, როგორც კი მთავრობის პირველ
მინისტრის უფლებებით აღჭურვა პორტუგალიის პრეზიდენტ
ნუმა იგივე აზრების, ერთნაირი გრძნობების შექმნით
შემართა პორტუგალიის ერს დახვედრთ ევროპის დემოკრა-
ტიასთან წამყარებასთან მჭიდრო კავშირის დამყარებაზე,
რაც ნიშნავს მეტი ხამართლიანობის დამყარებას, პორტუ-
გალიის ერის ნივთიერ კეთილ დღეობის გაუმჯობესე-
ბას, სვიხუფლებს გარანტიას და ხაერთო მშვიდობია-
ნობის დამყარების ხელის შეწყობას.

---.--- გ--ა.

დაპყრობილ ერების კვირეული.

ამერიკის პრეზიდენტ დუაილ ჰაიზონაურმა საფუძველი
ჩაუყარა საქვეყნოდ ცნობილ ორგანიზაციას, რომელსაც
მან დაპყრობილ ერთა ხოლიდარობის კვირეული შეარქვა.
ამ უკანახკნელიდან მოყოლებული ყველა ამერიკის პრე-
ზიდენტს ავრძელებს ამ დიად წრადიციას და ყოველ წლიუ-
რად აღნიშნავენ დაპყრობილ ერთა კვირეულს და ნიშნად

მათთან ხოლიდარობისა ხიფყვებით გამოდიან.

პრ. რ. რეგანმა თანახმად მიღებულ ფრადიციისა წილებსა
 18 ივლის გამოაცხადა დაპყრობილ ერთა კვრეული.
 ამ დღის აღსანიშნავი შეხვედრა ერთობლივად მოაწყვეს
 უკრაინული წარმომომის ამერიკელთა გაერთიანების კო-
 ნგრეხმა, პოლონელ წარმომომის ამერიკელთა კონგრეხმა
 და ზალფიის ქვეყნების გაერთიანებულ ეროვნულ კომი-
 ტეხმა . შეხვედრა მოხდა ამერიკელ უკრაინელთა წამა-
 რში, ხადაც ხიფყვით გამოვიდა რ. რეგანი, ამ უკანა-
 ხვნელის ვრცელი ხიფყვიდან მოვიყვანთ მხოლოდ ზოგი-
 ერთ აღგიღებს თქვენთვის გახადნობათ: "ჩვენ აქ იმი -
 ხათვის შევიკრიბეთ, რომ ერთხელ კიდევ გამოუცხადოთ
 ჩვენი ხოლიდარობა კომუნიზმის მიერ დაპყრობილ დამო-
 ნებულ ერებს.

ჩვენ ვიცით, რომ კომუნიხური მთავრობები არ არიან
 ამ დაპყრობილ ხალხთა წარმომადგენლები, წინააღმდეგ
 შემთხვევაში იხინი არ აკრძალავდენ ხიფყვის თავისუ-
 ფლებას , მოქალაქეთა გადაადგილებათა თავისუფლებას
 და არ შეუშინდებოდენ თავისუფალ არჩევნებს.

ბოლშევიზმი გაკოფრებული ფილოსოფიაა, რომელიც პრაქტიკი
 კულად ჩაგვრახსა და ხილუხჭირეს ხთეს.

ერთი თვის წინათ ბერლინს ვაქწვიე და ხამარცხვინო
 კელის გახწვივ აღმართულ ფრიბუნიდან მივმართე
 მიხეილ გლრზაჩოვს თხოვნით და შევთავაზე თუ
 მისი "გარდაქმნები" უბრალო მჭკნარი ხაპროპაგანდო
 ხიფყვები არაა მობრძანდეს აქ და გახცეს განკარგულე-
 ზა აღმოხავდეთ გერმანიის მიმართ დაანგრიონ ეს კე-
 დელი და გააღონ მათ მიერ გადაკეფილი ბრანდებურგის

კარგი. დღეს კვლავ მივმართამ გორბაჩოვს ამ წმინდა
 ადგილიდან იმავე თხოვნით რათა ჩართოს ის ქვეყნებიც,
 რომლებიც საბჭოთა კავშირის ან მის ლენინიზმის ქო-
 მაგთა პაწონობის ქვეშ იმყოფებიან და გამოაცხადონ
 ხაჯაროდ, საყოველთაოდ თუ მართლადაც ხურხთ ერთა თავი-
 ხუფლება, რომ უარს იცხვიან ძალადობაზედ და ხალხისა-
 დმი იხეთ მთავრობათა იძულებით თავზედ მოხვევაზედ,
 რომელიც ამ უკანახკნელთ არ ხურთ.

შესწყვიფონ დამონებულ ხალხთა განთავისუფლების ბრძო-
 ლის ჩახშობა, კერძოთ შეწყვიფონ ავღანეთში მათ მიერ
 წარმოებული დაპყრობითი ომი და მათი დივიზიები, რომლე-
 ბიც გასამყურებელი ველურობით ყლუფხ მშვიდობიან მცხო-
 ვრებთ შინ გამოიჩვიონ.

თავისუფლება დღეს იხე, როგორც არახოდეს ფართო შეფე-
 ვაზე გადავიდა და მიხი გარდაუვალი გამარჯვება გარდა-
 უვალი გახლება. ჩვენ ამერიკელები თქვენთან ერთად
 თქვენ მხარეზედ ვართ"

ამ შეხანიმნავ გამამხსნევებელ პრეზიდენტის სიწყყავს
 მაღლობის გრძნობიერებით ვეხალმეებით: 1947 წლიდან
 ჩაეხვენენ და აღარ არიან თვალ უწვლენელი იმპერიები,
 დარჩა მხოლოდ ერთი და უკანახკნელი მოხკოვის პრიხხა-
 ნე იმპერია, რომელხაც დაპყრობილ ერთა თავისუფლები-
 ხათვის ბრძოლა და მიხწრაფება, რომელიც საკავლობრიო
 საკითხად იქცა, დახვემს, შეწგრევეს და დაახამარებს
 საბჭოთა უკანახკნელ იმპერიასაც.

წერილი რედაქტორს.

მხოფლიო ლიფერაცურის იხტორიაში არ მოიძებნება იხეთი მაგალითი, როცა ერთი მწერლის ნაწარმოები, ხევა ავტორს მიუკუთვნოს. ამის ერთად ერთი მაგალითი გრ. როზაქიძის "ღამარაა". მეორე მხოფლიო ომის წინ ქართველ ბოლშევიკებმა, ბერიას მეთაურობით როზაქიძე ხამშობლოს მოლაღაფელ გამოაცხადეს, იმის გამო, რომ მან უცხოეთში ყოფნისას, არ მოიხურვა ბოლშევიკების მიერ დაპყრობილ საქართველოში დაბრუნება. რამდენი ათი ათასობით უღანაშაულო ქართველები დახვრიტეს თუ კონცეფრაციულ ღაგერებში დაღუპეს, რომელთა რიცხვში, ბევრი ცნობილი ხწავლულები, მწერლები, პოეტები, გულწრფელი მამულიშვილები იყო. ამ მხხვრპლთა შორის არის ჩემი უშომით ხაყვარელი მამა და ერთი ძმა.

1922 წლის მოხახლეობის აღწერისას საქართველოს მოხახლეობა იყო, ხამ მილიონ ნახევარი, მახ შემდეგ გაიარა 65 წელმა, და ღღეხავ ხამ მილიონ ნახევარია. მეორე მხოფლიოების ღრის ჯარში წამოყუყვანიათ 700.000 ქართველი, აქედან ნახევარი ფრონტზე დაიღუპა. ეხღა შეადარეთ თქვენ ამერიკის შეერთებულ შტატებს, 220 მილიონიანმა ამერიკამ ომში დაკარგა 320 ათასი. პაღღარა საქართველომ 350 ათასზე მეტი, ქართველი ერის ამოღენა მხხვრპლი, ნამღვიღალ, რომ ერის განადგურების ნიშიერი წადიღია. ქართველ ბოლშევიკებს არახოღეს არ უყვარღათ ხამშობლო. პაღღოხან და პაღღროფ ქართველებს განუკითხავათ ანადგურებღენ, რომ მოხკოვის წყაღობა

დაემსახურებიათ. ძვირფასი მამა ჩემი ამბობდა "ჩვენ უნდა გადავხახლდეთ უცხოეთში, რომ გადავჩეთ აშკარა დახოცვასო". დახვრიტეს ერის წარჩინებული შვილები და ეხლა ვითონ სურთ მათი აღდგენა. უხირცხვილოდ ეხლა ღიღების გვირგინს ადგავენ რობაქიძეს, რომლის სახელი მერიხებს და ქერპაფით. ამოწვას შეეცადენ ქართველთა მესხიურებიდან, მაგრამ ვერ შეხმლეს იხე, როგორც ღიღი იღიასი, ყველაფერი ეს მოწმობს მათ ხულიერ შნეობრივ ხიმლაბლეს და მორალურად გახრწნა დაცემას. ჯანმრთელობის გამო არ შემოძლიან ჯერჯერობით თქვენი ნთან გამოვლა. გიხურვებთ ყოველივე კარგს. კეთილი ხურვილებით

გიორგი.

პარიზი 10-7- 1987წელი.

---.---

ეს წერილი ხალაგ მოკლედაა აღწერილი, თუ როგორ ჩააჭარბა ხომოს ქართულთა ახალშენმა 26 მაისის საბე- იმი ღლე, დაგვიანებით მივიღეთ და ამის გამო "ჩვენის ღრიშის" სამაისო ნომერშიდ ვეღარ მოვათავსეთ, ამიტ- ჭომ ვათავსებთ ხომოს ახალშენის თავჯდომარესთან ზოდი- შის გამოთხოვითონ გრიკოლ ქვარცხავასთან, ამ ღლის. აღხანიშნავ წერილს აგვიხტრებ ნომერშიდ.

26 მაისი - ხომო.

ხომოს ქართულთა სათვისტომომ 26 მაისი იშეიმა 30 მაის

ხსლომა ვახხნა ხათვიანის თაველიმარემ ბ-ნ გრიგოლ ქვარცხავამ, რომელმაც მოკლე შინაარსიან გრძობით აღხავე ხიფყვაში ილაპარაკა 26 მაისის იხლორიულ მნიშვნელობაზე. ზეიმს დაეხრო ბ-ნი მამია ბერიძე, ღი თავის ოჯახობით, ბ-ნ ბერიძვილმა წარმოთქვა გრძობით ხავე ხიფყვა.

ზეიმს ეხრობოლენ ახალშენის ყველა ქართველები და ხაფრანგეთში დაბაღებული ახალ-გაბღები ოჯახობით და შვიღებით. ზეიმის დამთავრების შემღეღ დამხროენი გაემართენ ხომის მმათა ხახაფღაოზე, მონბღღიარში მათ ხხოვნის აღხანიშნავათ. გამართულ ნაღმის თამაღათ არჩეულ იქნა ბ-ნი ბერიძვიღი, რომელმაც შეახროღღა მოვალეობა, როგორღ ხაჭირო იყო.

26 მაისის აღხანიშნავად ილაპარაკეს ბ-ბმა მ. ბერიძვიღი, რემონ ბერნარი, ბ. ზღღგენიძე, მ. ფღღენღი და ყველა დამხროებმა. გამოღენხაღა ყვეღახ მაღღობა 26 მაისის ბანკეღის მოწყობიხათვის. გაიმართა ხიმღერები რითაც კმაყოფიღნი დარჩენ ყვეღა დამხროენი. ზეიმი გვიღან დამთავრღა. მეორე დღეხაც შევხვიღით რამოღენიმე კირები და ერთმანეთს დიღათ ნახიამეღენები დავშორღით.

--..--

დამხრო.

(Quelques données)

On sait que la Russie soviétique, violant le traité conclu à Moscou, le 7 mai 1920, avec la République géorgienne, a envahi cette dernière en 1921, et après une guerre acharnée de 6 semaines, l'a occupée militairement.

Les exécutions en masses ne sont désormais pour les bolcheviks que des faits divers, les tchekas et les prisons ne suffisent plus à contenir les prisonniers politiques.

M. Trotsky, alors commissaire à la guerre de la Russie soviétique, a résumé à sa manière, la terreur

Lors de son passage à Tiflis au début de l'année 1924, il a déclaré : « En 1922, Staline m'a dit : « Il y a lieu de retourner la Géorgie de fond en comble, afin de détruire en elle l'influence et la force du menchévisme. » Cette œuvre peut actuellement être considérée comme accomplie. La Géorgie a été suffisamment retournée... »

Laire savoir de quelle manière les dirigeants de Moscou tiennent leur parole et font honneur à leur signature apposée sur les traités internationaux.

Le 7 Mai 1920, le Gouvernement soviétique signa, avec la Géorgie, un traité par lequel il reconnaissait, d'une façon catégorique et sans aucune réserve, l'indépendance et la souveraineté de cette dernière.

Voici dans quels termes était conçu le premier paragraphe de ce traité : "Se basant sur le droit de tous les peuples, proclamé par la République Socialiste Fédérative Soviétique Russe, de disposer d'eux-mêmes, jusque et y compris la séparation totale de l'Etat dont ils font partie, la Russie reconnaît sans réserve l'indépendance et la souveraineté de l'Etat géorgien et renonce de plein gré à tous les droits souverains qui appartenaient à la Russie, à l'égard du peuple et du territoire géorgiens".

Plus tard, le 14 Novembre 1920, le même Gouvernement soviétique signa avec la Géorgie un accord de transit et de commerce qui garantissait les intérêts économiques des deux pays.

Ce qui arriva trois mois après la signature de cet accord est connu de tout le monde. Le 11 Février 1921, les armées rouges, sans déclaration de guerre, envahissaient la Géorgie du côté de l'Arménie et de l'Azerbaïdjan soviétisés par la force, ainsi que du côté de la mer Noire, et, après cinq semaines d'une résistance acharnée de la part de la Géorgie, elles réussissaient à occuper son territoire.

Cette violation flagrante des obligations internationales fut un véritable défi jeté à la face du monde civilisé.

En effet, deux semaines avant cette invasion inouïe, le 27 Janvier 1921, le Conseil Suprême des Alliés (France, Angleterre, Italie, Japon, Belgique), siégeant à Paris, reconnaissait de jure l'indépendance de la Géorgie et, faisant connaître au Gouvernement géorgien cette reconnaissance. Le Président de ce Conseil, Aristide Briand, écrivait entre autres : "Les Puissances alliées sont heureuses de pouvoir témoigner ainsi à nouveau de la sympathie avec

laquelle elles ont suivi les efforts du peuple géorgien vers l'indépendance et de l'admiration que leur inspire l'oeuvre qu'il a déjà accomplie".

La Géorgie était reconnue également par la plupart des autres puissances et elle se trouvait avec elles en relations diplomatiques normales. Sa légation à Paris, ouverte dès le début de 1921, fonctionna jusqu'en 1933 inclus.

Il n'est donc pas étonnant que la violation de la Géorgie, entrée dans la famille des peuples libres, par la puissance qui avait été l'une des premières à la reconnaître, ait soulevé dans le monde une indignation générale. Parmi les protestations sans nombre émanant des différents pays, la plus sévère fut celle du Conseil Municipal de Paris, le 23 Février 1921, qui se terminait par ces mots : Le Conseil Municipal de Paris "voue au mépris des hommes le Gouvernement bolcheviste, qui, sans déclaration de guerre, porte le meurtre dans la République de Géorgie".

On n'a pas oublié les manifestations de sympathie à la Chambre des Députés chaque fois que la Géorgie martyre était évoquée. Il suffit de mentionner ici un cas. Le 2 Avril 1922, M. Edouard Herriot, s'adressant au Président du Conseil, disait : "La souveraineté de la Géorgie a été formellement reconnue par les Puissances alliées. Elle a été reconnue, d'autre part, par le Gouvernement russe lui-même en vertu d'un traité fort précis. Je demande à M. le Président du Conseil de bien vouloir déclarer que son Gouvernement demeure attaché à la cause de cette indépendance. Le disant au nom de la France, qui a déjà agi pour l'indépendance de la Pologne et des Tchèques, qu'il nous permette de faire parvenir un espoir à un malheureux peuple opprimé." Raymond Poincaré, Président du Conseil, lui répondit : "L'honorable M. Herriot n'a fait qu'exprimer la pensée du Gouvernement lui-même, telle qu'elle a été exprimée plusieurs fois déjà à l'Etat de Géorgie. Ce Gouvernement possède d'ailleurs à Paris un représentant et ce représentant a accès au Ministère des Affaires Etrangères."

Le Gouvernement français défendit hors de la France, avec la même énergie, les droits de la Géorgie. Il insista et obtint que la délégation soviétique ne soit pas admise à représenter la Géorgie aux Conférences internationales de Gênes et de Lausanne.

Voici les instructions données à la délégation française à Gênes par Raymond Poincaré, Président du Conseil, et lues par lui à la Chambre des Députés, le 2 Juin 1922 : "Le Gouvernement français qui, avec les autres Gouvernements alliés, a reconnu l'ancien Gouvernement géorgien comme Gouvernement de jure ne saurait d'ailleurs admettre de traiter aujourd'hui une question de cette nature avec les représentants du pouvoir de fait qui a chassé de Géorgie le Gouvernement régulier".

Pendant l'insurrection du peuple géorgien contre le pouvoir d'occupation, en Août et Septembre 1924, sur l'initiative des délégations française et belge, l'Assemblée de la S.D.N. chargea son Conseil "de saisir les occasions qui pourraient se présenter d'aider, par des moyens pacifiques et conformes aux règles du droit international", au rétablissement de l'indépendance de la Géorgie. M. Mac Donald, délégué du Canada, rapporteur de la Sixième Commission, qualifia ainsi l'envahissement de la Géorgie : "Un fait presque sans précédent dans l'histoire du monde. La Russie, bien qu'elle eut reconnu la Géorgie, l'attaqua, au mépris de ses engagements. Depuis cette date, la situation de ce pays a suscité la sympathie de toutes les nations du monde."

Il est vrai que, par la suite, la France a reconnu le Gouvernement de l'U.R.S.S., mais cette reconnaissance n'a pas empêché le Gouvernement de la République de maintenir à Paris la Légation de Géorgie pendant neuf années encore. Du reste, dans le télégramme de reconnaissance, envoyé le 28 Octobre 1924 par le Président du Conseil, M. Edouard Herriot, en dehors de la réserve générale : reconnaissance de jure "comme Gouvernement des territoires de l'ancien Empire russe où son autorité est acceptée par les habitants", il a été fait une réserve spéciale pour la Géorgie et la Bessarabie, stipulant que cette reconnaissance "ne saurait porter atteinte à aucun des engagements pris".

Le peuple géorgien n'a pas accepté et n'acceptera jamais l'autorité du Gouvernement soviétique qui occupe son territoire, en violation perfide du traité signé par lui et consacré par le monde entier.

Extrait du Discours prononcé à la Chambre
des Députés le Jeudi 29 Janvier 1925
par Pierre RENAUDEL,
Célèbre homme d'état Français, député du Parti
Socialiste .

L'indépendance de la Géorgie socialiste

La Géorgie faisait partie, avant la guerre, de l'empire russe dans des conditions qui, d'ailleurs, n'avaient pas été approuvées par l'Europe elle-même. La France, par exemple, n'avait jamais reconnu l'annexion ancienne de la Géorgie par le tsarisme.

Je passe sur ces détails historiques. Je veux dire seulement que, dès le traité de Brest-Litowsk, les petits pays, qui constituaient la Transcaucasie, s'étaient refusés à participer à la discussion du traité de Brest-Litowsk et, lorsque celui-ci fut signé par la Russie, l'une des conséquences fut précisément de précipiter la séparation entre la Transcaucasie et la Russie.

On se l'expliquera en pensant qu'en ce qui concerne particulièrement la Géorgie, le traité de Brest-Litowsk abandonnait à la Turquie un certain nombre de territoires qui constituèrent précisément le domaine ultérieur de la Géorgie.

Quoi qu'il en soit, dans la suite des événements, le 26 mai 1918, n'entérinant pas naturellement les décisions qui avaient été prises à Brest-Litowsk, la Géorgie proclamait son indépendance et se donnait immédiatement une constitution dont je marquerai l'un des caractères en lisant son article 46 :

L'organe représentatif de la République géorgienne est le Parlement de Géorgie, composé de députés élus au suffrage universel égal, direct, secret et proportionnel. Tout citoyen, sans distinction de sexe, jouissant de tous ses droits et ayant vingt ans révolus, a le droit de participer aux élections.

La préméditation de l'invasion

Mais il y a pis. L'invasion de la Géorgie était préméditée. Et on peut dire, que, presque au moment où les dirigeants russes signaient, sinon leur traité de paix, au moins le traité de commerce qui, par ses considérations économiques, donnait du poids au traité de paix politique avec la Géorgie, ils s'adressaient à l'un de leurs généraux pour avoir de lui un rapport sur les conditions dans lesquelles une action militaire pouvait être engagée contre la Géorgie.

Ce rapport, c'est le compte rendu du commandant de la 11e armée, Hecker, au Président du Conseil révolutionnaire militaire de la 11e armée et il est daté du 18 décembre 1920.

Dans ce rapport, M. Hecker envisage les conditions dans lesquelles une invasion de la Géorgie peut se produire avec des chances de succès.

Vous allez voir comment cette invasion est combinée.

Comme j'en ai déjà rendu compte à la réunion du conseil révolutionnaire militaire de la 11e armée, le 3 décembre courant, les opérations contre la Géorgie ne sont possibles qu'à condition expresse de neutralité amicale des troupes de Klazim-Karabekir car, même au cas de désignation pour ces opérations, en plus de la 11e armée, de toute la 9e armée et de la 2e armée de cavalerie, notre commandement n'aura pas à sa disposition les forces suffisantes pour former une barrière sûre contre les Turcs.

Suivant les renseignements de notre service de renseignements, les forces de Klazim-Karabekir, situées sur la ligne Sarikamich-Alexandropol, atteignent 22.000 à 24.000 hommes de troupes régulières et de 14.000 à 15.000 cavaliers hordes et tartares. Vu l'impuissance de l'armée arménienne qui traverse une période de dislocation complète et qui demande une réorganisation fondamentale, nous devrions mettre comme barrière contre les Turcs des forces non inférieures à 2 divisions d'infanterie et une brigade de cavalerie.

Mais, même dans ce cas, notre opération dans la direction Kazakh-Pont-Rouge et plus loin sur Tiflis, serait très gênée. En cas d'une résistance sérieuse des unités géorgiennes, nos troupes pourraient se trouver dans une situation catastrophique. Or, je ne vois pas la possibilité de fournir une telle barrière d'autant plus qu'au commencement des opérations militaires, je n'oserais pas ramener les troupes occupées au Lenkoran, au Daghestan, Djavouchkir et Karabakh.

Dans ces conditions ma conviction profonde, que j'estime devoir vous soumettre par écrit, est qu'avant le règlement de nos rapports mutuels avec les Turcs, il serait dangereux de commencer les opérations militaires contre la Géorgie.

Si le conseil révolutionnaire militaire de la 11e armée recevait des garanties réelles d'attitude amicale des troupes de Klazim-Karabekir, le problème d'occupation de la Géorgie et de Tiflis, en premier lieu, deviendrait plus réel.

Pour une opération tout à fait sûre contre la Géorgie, j'estime nécessaire la concentration des forces suivantes dans trois directions principales : Kazakh-Pont-Rouge, 2 divisions d'infanterie, 2 divisions de cavalerie ; P'oull, 1 division d'infanterie, 2 divisions de cavalerie ; ligne d'Akstafa-Elisabethpol, 2 divisions d'infanterie ; en tout 6 divisions d'infanterie et 5 divisions de cavalerie, à l'effectif total de 25.000 baïonnettes et 4.000 sabres. La direction de P'oull doit être encore desservie par trois trains blindés qui peuvent être prélevés dans un court délai sur la 11e armée ; pour retenir les troupes géorgiennes dans la direction de Sotchi, il faudrait laisser 1 division d'infanterie et, pour couvrir Vladicaucase, le détachement de marche du commandant X...

Le rapport est long. Je n'en lis que les conclusions :

Quant à l'état de l'armée et la garde géorgienne, je n'en parle point ici, puisque j'ai fait le compte rendu détaillé à ce sujet au conseil révolutionnaire militaire de la 11e armée le 24 novembre 1923. Je dois seulement répéter que, malgré leur faiblesse et l'état d'esprit révolutionnaire, les troupes géorgiennes peuvent résister, surtout, si dès le début l'initiative nous échappe.

Les considérations ci-dessus ne sont nullement exposées pour démontrer l'impossibilité d'une attaque contre la Géorgie, mais seulement parce que je considère que cette attaque doit être faite uniquement après une préparation soignée afin d'en finir au plus vite avec les gens de Tiflis.

Si, néanmoins, les événements politiques obligent à attaquer, il faut s'attendre à ce que la guerre contre la Géorgie prenne un caractère de durée.

Je suis profondément persuadé que nous pouvons occuper sans difficulté tout le territoire géorgien jusqu'à la chaîne Sourame, mais mes troupes seraient ensuite arrêtées. Par conséquent, je me permets de proposer de

retarder l'attaque contre la Géorgie jusqu'à la réalisation des conditions suivantes :

1° Concentration dans la région de Bakou-Blakh-Noukha-Elisabethpol-Kazakh de 7 divisions d'infanterie et de la 2e armée de cavalerie;

2° L'arrivée de concentration sur la ligne Bakou-Elisabethpol de tous les trains de blé constituant le ravitaillement prévu pour les mois de décembre et de janvier;

3° Un accord avec le commandement turc.

Avec ces conditions et en cas de fermeté des unités, je suis profondément persuadé que la campagne contre la Géorgie pourrait être terminée dans un délai de six semaines.

Ainsi, messieurs, aucun doute, la Géorgie a été envahie par les troupes russes avec préméditation. (*Applaudissements à l'extrême gauche et à gauche.*)

La Géorgie s'insurge contre les envahisseurs

J'arrive à l'insurrection d'août-septembre 1924, à propos de laquelle nous avons aussi à donner quelques explications.

Ses causes naturelles d'abord.

J'ai entre les mains, pour la période de 1921 à 1924, un dossier considérable de terreur, arrestations, emprisonnements, fusillades. Les preuves sont nombreuses, mais je n'insiste pas sur cela, sauf pour dire que c'est la politique de répression, appliquée à la Géorgie par les bolchéviks de Russie et ceux de Géorgie qui ont pris le gouvernement, c'est cette politique qui a, comme toujours, provoqué l'insurrection d'août-septembre.

Il y avait un homme qui l'avait prévue. Un homme dont on ne contestera certainement pas l'autorité, Lénine, qui, dans une lettre célèbre, a indiqué au gouvernement bolchéviste de Russie lui-même qu'il faudrait essayer de détendre les choses. Même, dans un des documents que je vous ai lus tout à l'heure, il indiquait :

Il est d'une extrême importance de chercher une entente acceptable pour

la formation d'un bloc avec Jordanis — l'ancien président de la République géorgienne — ou autres mencheviks géorgiens, tels que Int...

Cela ne s'est pas produit. Il y a eu insurrection.

სამკლავი

72 წლის ახაკში გულის ავადმყოფობით ვარდაიგვალა
დავით ღუიშვილი. დაახლოებით მონბელიარში ხომოს
ძმათა სახაფლაოზე.

---.---

ღერმიშხან ყურული, რომელიც იყო შვილი გამოჩენილ
საზოგადო მოღვაწის, დამოუკიდებელ საქართველოს
ფინანსთა მინისტრის გიორგი ყურულის.

მათი ოჯახებს უცხადებთ ჩვენ გულწრფელ სამძივარს.

"ჩ. დ-ის რედაქცია.

„ჩვენი დროშა“-ს რედაქცია უღრმეს მადლობას უცხადებს ყველას, ვისი კეთილშობილებით და მგობებით ჟურნალი განაგრძობს არსებობას. მასალები და ფულადი დახმარება უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით :

*Pagava Levan - 3, Rue AdolpheCherieux
92130 ISSY LES MOULINIAUX*

შემომწირველთა სია:

1. ქ. იმნაიშვილი.....	500	ფ.
2. 3. ინჭკირველი.....	500-	
3. ლ. ფალავა.....	500-	
4. კანაღიელი მკითხველი.....	430-	
5. შ. ხანანაშვილი.....	200-	
6. 3. ვაშაძე.....	200-	
7. თ. ანთაძე	200-	

	+ 2530-	
ნაშთის რეკორციაყი.....	1942-	

	4472-	

გახავალი.

ავციხვოს
წომერის ხარჯე-
ში.

3500 ფრ.

4472 ფრ.

3500 -

972 ფრ.

ხალარშია"

972 ფ.+200ლლ.

"-----" 200 ლლარი.

გვერდი--

- 1- აგვისტო -1987წელი.
- 2- პრეზიდენტი ნოე ყორღანიას ხურათი.
- 3- 29 აგვისტო--ნოე ყორღანია.
- 4- აგვისტო გამართა ღაუვიწყარი თარიღია ლ. ფაღავა.
- 7- აგვისტო---- გ. მ.
- 12- ხამ-ვის გამართა ხხოვნის არ ღაუვიწყება.
- 19- ქართული კულტურა უცხოეთში---ლ.ფ.
- 21- მოკლეღ-----ლ.ფ.
- 32- ხაჯარობა. ----- წწწ.
- 33- პორტუგალიის საპარლამენტო არჩევნები-- ბ--ა.
- 34- ღაპყრობილ ერთა კვირეული-----ლ.ფ.
- 37- წერილი რედაქტორს.-----გიორგი.
- 38- 26 მაისის ხაშეიმო ღლე ქ. ხომში.
- 40- ცნობები ხაქართველოს ღაპყრობაზე ფრანგულათ ღა ხაქართველოს ღილი მეგობარის ხოციაღისღ ღეკუწაღ ჰიერ რენოღელის ხიღყვიღან ჰოგიერთი აღგიღები, მის მიერ წარმოთქმული ხაფანგეთის პარლამენტში.
- 47- ხამგლოვიარო.
- 49- "ჩვენი ღრომის" შემოხავალ გახავლის ანგარიშები.
- 50- ხარჩევი.

რედაქტორი-- ლევან ფილიპოვი.

გერანი-- პეტრე ინჟინერი.

Redacteur: LEVAN FILIPOV
3 rue Adol. de Chérioux
92130 Issy les Moulineaux

№ 112

Gérant: P. Ingénier

Illegible text

Handwritten number: 8-917